

EFICIENȚA UTILIZĂRII POTENȚIALULUI FUNCİAR ÎN REPUBLICA MOLDOVA

Corina ARNAUT, cercet. șt., INCE

O parte semnificativă a economiei Moldovei are sectorul agricol. Este cunoscut faptul că aceasta este principala ramură a economiei, care ar trebui să satisfacă cerințele alimentare ale populației. În acest articol se analizează ponderea producției agricole globale în componența produsului intern brut și nivelul folosirii potențialului productiv în toate categoriile de gospodării din Republica Moldova.

Cuvinte-cheie. Agricultură, ponderea producției agricole, potențial productiv, fond funciar, suprafața productivă.

A significant share of the Moldovan economy has the agricultural sector. It is known that this is the main branch of the economy, which should satisfy the food requirements of the population. This article examines the share of global agricultural output in GDP (gross domestic product) composition and the use of productive potential in all categories of households in Moldova

Key words: Agriculture, the share of agricultural production, productive potential, land fund, productive area.

În Republica Moldova agricultura este ramura de bază a economiei naționale, deoarece în această ramură este preocupată mai mult de 60% din populația țării. Mai mult ca atât, în structura exportului, produsele agricole ocupă o cotă semnificativă.

Analizând ponderea producției agricole globale în componența produsului intern brut, constatăm o reducere în dinamică (figura 1).

Astfel, dacă în anul 2008 ponderea producției agricole constituia aproape 20% (19,8%), apoi în anul 2014 – 13,4%. Începând cu anul 2008 și până în anul 2012, observăm o reducere considerabilă cu 8,6 puncte procentuale. Din 2012 până în anul 2014 se atestă creșterea ponderii agriculturii cu 2,2 puncte procentuale. Însă în ultimii 3 ani nu a fost atinsă ponderea medie anuală (2007- 2014), care conform calculelor noastre agricultura ocupă în componența PIB 15,6%.

Aceste rezultate ne atestă despre o diminuare a producției agricole globale în ultimii ani din cauza reducerii eficienței utilizării fondului funciar.

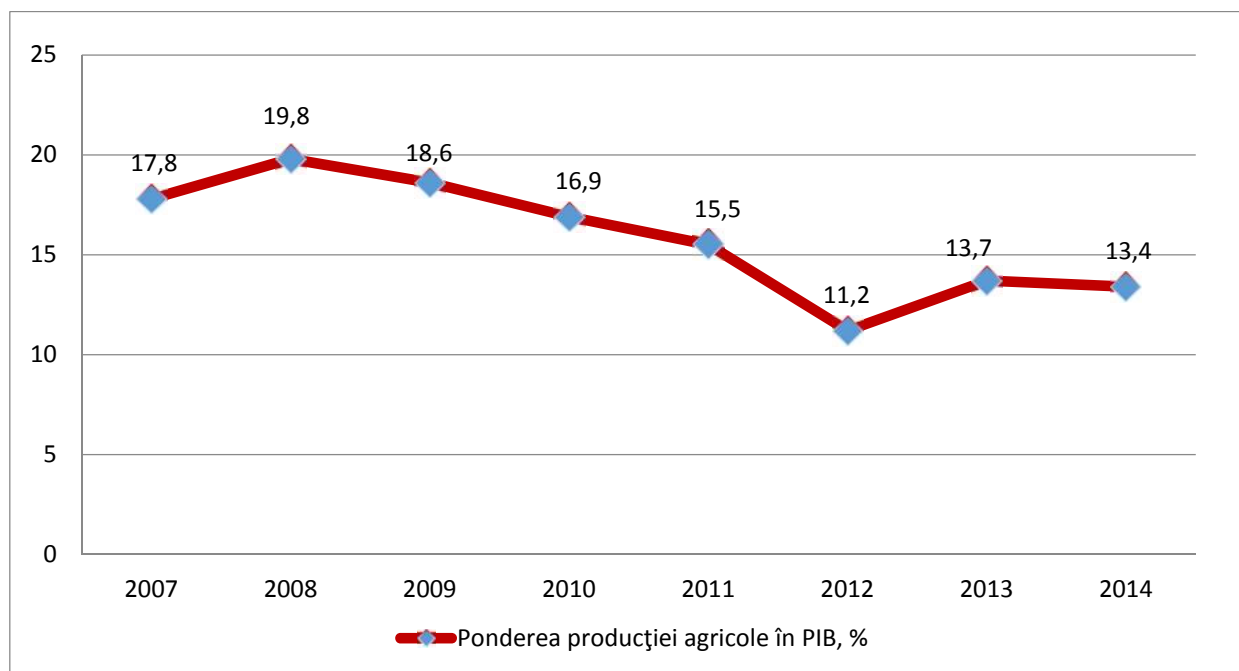


Fig.1. Ponderea producției agricole globale în componența produsului intern brut

Sursa: Calculele autorului în baza Anuarului statistic al Republicii Moldova.

Dat fiind faptul că pământul constituie factorul fundamental al producției agricole, utilizarea lui rațională ce permite obținerea producției maxime cu costuri minime, devine un obiectiv principal pentru țara noastră. În hotărârile recente al guvernului Republicii Moldova se stipulează că dezvoltarea unei producții agricole de înaltă productivitate se materializează în condițiile folosirii raționale a pământului. În conformitate cu Programul Național complex de sporire a fertilității solului în 2001-2020 „prin utilizarea rațională a terenurilor agricole se asigură o colaborare armonioasă între factorii naturali și cei umani, fapt ce contribuie la prevenirea și combaterea degradării solurilor, cât și la sporirea productivității acestora”. (2, p. 52-53).

Pentru a analiza eficiența utilizării potențialului productiv a fondului funciar în gospodăriile agricole vom folosi datele efective pe fiecare an și în medie pe perioadele 2000-2005, 2006-2010 și 2011-2015 vizând producția medie la hectar în profilul culturilor agricole (tab. 1, 2 și 3).

Rezultatele investigațiilor ne permit să constatăm, că actualmente potențialul productiv al fondului funciar se utilizează la nivel de 52,3% - 75,5%. (3, p. 86).

Analizând în dinamică producția grâului de toamnă putem constata, că suprafețele însămânțate variază de la 202 în 2003 până la 442,7 mii hectare în 2002, adică amplitudinea a constituit 240,7 mii hectare, ceea ce se explică prin faptul că în anul 2003 o mare parte din suprafețele ocupate cu grâu de toamnă au înghețat și în rezultat randamentul unui hectar a diminuat până 5 chintale.

Tabelul 1. Dinamica producției grâului de toamnă și nivelul folosirii potențialului productiv în toate categoriile de gospodării din Republica Moldova

Anii	Suprafața productivă, mii hectare	Producția globală, mii tone	Producția medie la hectar, chintale		Producția medie la hectar în% față de:	
			în medie pe an	în medie pe perioadă	Randamentul maxim în med. pe perioadă	Potențialul real
A	1	2	3	4	5	6
2000	369,9	725,0	19,6			
2001	433,9	1180,2	27,2			
2002	442,7	1113,1	25,1			
2003	202,0	100,6	5,0	23,24	90,25	73,31
2004	310,8	853,9	27,5			
2005	401,2	1047,1	26,1			
2006	290,2	677,9	23,4			
2007	307,1	402,1	13,1			
2008	408,6	1277,4	31,3	22,75	88,35	71,77
2009	353,2	736,7	21,0			
2010	328,2	744,2	22,9			
2011	301,8	794,8	26,0			
2012	316,1	495,2	15,8			
2013	366,6	1008,6	27,6	25,75	100,00	81,23
2014	348,6	1101,7	31,7			100,00
2015	345,5	922,3	26,7			
În medie 2000- 2015	345,4	823,9	23,9		92,82	75,39

Sursa: Calculele autorului în baza datelor Biroului Național de Statistică al Republicii Moldova.

Comparând datele medii pe perioade a randamentului unui hectar observăm o tendință de reducere în dinamică.

Astfel, în medie pe perioada anilor 2011-2015 producția de grâu la hectar a constituit 25,75 chintale, ceea ce este rezultatul cel mai înalt în ultimii 16 ani. Randamentul maxim al unui hectar de grâu de toamnă a constituit 31,7 chintale în anul 2014. Această cifră poate fi considerată ca potențial real care deja a fost atins în condițiile Republicii Moldova. Față de potențialul real producția medie la hectar al grâului de toamnă în perioada 2011 – 2015 a alcătuit 81,23%.

Producția medie la hectar în perioada 2000-2005 a alcătuit 23,24 chintale, ceea ce e cu 2,51 chintale mai mică față de media pe anii 2011-2015. Însă cel mai mic randament la hectar a fost obținut în perioada 2006 – 2010 – 22,75 q. În raport cu randamentul maxim (2011-2015) și potențialul real acesta constituie respective 88,35% și 71,77%.

Una din principalele culturi tehnice pentru Republica Moldova cu mari perspective este sfecla pentru zahăr. Producția medie la hectar variază de la 144,2 q (anul 2009) până la 252,6 (anul 2014). Totuși, menționăm, că producția medie la hectar este cu mult mai redusă față de potențialul real (tabelul 2).

Tabelul 2. Dinamica producției de sfeclă pentru zahăr și folosirea potențialului productiv în toate categoriile de gospodării din Republica Moldova

Anii	Suprafața productivă, mii hectare	Producția globală, mii tone	Producția medie la hectar, chintale		Producția medie la hectar în% față de:	
			în medie pe an	în medie pe perioadă	Randamentul maxim în medie pe perioadă	Potențialul real
A	1	2	3	4	5	6
2000	62,7	1029,1	164,2			
2001	59,5	1085,0	182,4			
2002	49,7	1129,4	227,2			

2003	38,0	656,8	172,8	208,0	68,95	41,7
2004	34,9	911,3	261,1			
2005	34,2	991,2	289,8			
2006	42,4	1177,3	277,7			
2007	34,3	612,3	178,5			
2008	24,7	960,7	388,9	259,44	86,00	52,0
2009	23,4	337,4	144,2			
2010	26,5	837,6	316,1			
2011	25,4	588,6	237,3			
2012	31,2	587,0	191,5			
2013	28,6	1009,0	355,6	301,65	100,00	60,48
2014	28,1	1356,2	498,8			100,00
2015	21,9	537,5	252,6			
În medie 2000- 2015	35,3	862,9	244,1		80,92	48,94

Sursa: Calculele autorului în baza datelor Anuarului statistic al Republicii Moldova.

Variația majorată a randamentului mediu la hectar denotă, că la această cultură există o tendință de instabilitate în unele perioade, ceea ce se reflectă asupra nivelului de folosire a potențialului productive al fondului funciar.

Conform calculelor efectuate (tab. 2.) se constată că în perioada 2000-2015 au avut loc modificări esențiale în suprafața productivă, producția globală și randamentul la hectar. Astfel, suprafața cultivată de sfeclă a diminuat de la 62,7 mii hectare în anul 2000 până la 21,9 mii hectare în anul 2015 sau cu 40,8 mii hectare. Din an în an devine tot mai pronunțată tendința de reducere atât a suprafeței productive cât și a producției globale. Din perioadele de referință un randament maxim a fost obținut în 2011 – 2015 – 301,65 chintale. În comparație cu acest randament în 2006-2010 producția medie la hectar a alcătuit 86%. Cel mai înalt randament al unui hectar de sfeclă a fost obținut în anul 2014 - 498,8 chintale. Această cifră o putem considera în calitate de potențial real al randamentului unui hectar de sfeclă.

Însă, ținem să menționăm, că rezultatele procesului de producție din agricultură sunt influențate tot mai mult de condițiile climaterice. Acestea generează ca asupra producției agricole să planeze în permanență incertitudinea și riscul în obținerea rezultatelor scontate. Astfel, în anul 2009 din cauza secetei îndelungate, producția medie la hectar a fost de 144,2 chintale sau aproape cu 100 chintale mai puțin față de media 2000-2015.

Dezvoltarea pomiculturii depinde de fluctuațiile anuale ale condițiilor climaterice dar și de factorii economici. Randamentul mediu la hectar are o tendință de reducere. Analizând dinamica dezvoltării producției de fructe observăm (tab. 3) reducerea plantațiilor de la 129 mii hectare în 2000 până la 91,8 mii hectare în 2014.

Tabelul 3. Analiza dinamicii producției de fructe în toate categoriile de gospodării și nivelul folosirii potențialului productiv în toate categoriile de gospodării din Republica Moldova

Anii	Suprafața productivă, mii hectare	Producția globală, mii tone	Producția medie la hectar, chintale		Producția medie la hectar în% față de:	
			în medie pe an	în medie pe perioadă	Randa- mentul maxim în medie pe perioadă	Potențialul real
A	1	2	3	4	5	6
2000	129	255,4	19,7			
2001	118	317,1	26,7			
2002	116	327,1	28,2	34,36	76,95	60,18
Continuarea tabelului 3						
2003	108	617,2	57,1			100,00
2004	104	430,4	41,5			
2005	104	386,2	36,7			
2006	102	329,2	30,9			
2007	101,2	275,9	26,5	32,5	72,79	56,92
2008	99,1	368,8	35,6			
2009	95,9	305,3	31,8			
2010	94,2	320,6	33,5			
2011	93,8	376,9	39,9			
2012	94,8	378,9	39,6			
2013	89,9	417,9	46,2	44,65	100,00	78,2
2014	91,8	491,9	54,3			
2015	110,4	480,8	44,1			
În medie 200-2015	103,3	380,0	36,8		82,42	64,45

Sursa: Calculele autorului în baza datelor Anuarului Statistic al Republicii Moldova.

În medie pe anii 2011-2015 producția globală anuală a constituit 429,28 mii tone. În această perioadă a fost obținut un nivel maxim al productivității care constituie în medie 44,65 chintale. În anul 2003 a fost obținută cea mai înaltă productivitate a fructelor – 57,1 chintale. Această cifră a fost considerată ca potențial real al ramurii.

Din calculele efectuate în tabelul 3 rezultă, că în medie pe anii 2000 – 2015 producția medie de fructe la hectar a constituit 36,8 q sau 64,45% față de potențialul real. Ca moment pozitiv, menționăm tendința de majorare a randamentului începând cu anul 2011 până în 2014, ceea ce este un rezultat al măsurilor întreprinse de guvern în susținerea pomiculturii.

BIBLIOGRAFIE

1. Hotărâre cu privire la aprobarea "Strategiei de dezvoltare a sectorului agroalimentar al RM în perioada 2006-2015" aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 1199 din 17 octombrie 2006. În: Monitorul Oficial din 3 noiembrie 2006, nr. 170, p. 23-29.
2. Programul Național complex de sporire a fertilității solului în 2001 – 2020. Chișinău, Pontos, 2001, 129 p.
3. Tcaci N., Burciu C. Analiza potențialului productiv al fondului funciar din Republica Moldova. În revista Științifică agricolă (Agrarian Sciens), Chișinău, 2010, nr. 1, p. 85-89.